

REGERINGSKANSLIET

Utbildningsdepartementet

Diarienummer U2024/02220

Remissvar: En ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21)

Nedan följer Konstfacks remissvar angående en ny lag om forskningsetiska krav på och etikprövning av forskning som avser människor (Ds 2024:21).

Konstfack styrker i stora drag det remissvar som i ärendet inlämnats av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och betonar i vårt svar några punkter med särskild vikt för Konstfack.

På Konstfack bedrivs forskning både på vetenskaplig och konstnärlig grund. Förslaget (Ds 2024:21) har en tydlig definition av vilken forskningsgrund som berörs av lagen. På sidan 12 definieras forskning i lagförslagets mening:

Vetenskapligt experimentellt eller teoretiskt arbete eller vetenskapliga studier genom observation, om arbetet eller studierna görs för att hämta in ny kunskap, och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund, dock inte sådant arbete eller sådana studier som utförs endast inom ramen för högskoleutbildning på grundnivå eller på avancerad nivå.

Då den konstnärliga forskningen inte innefattas av definitionen eller nämns i förslaget är det tydligt att Forskningsetiklagen inte i nuläget är utformad att innefatta den.

Etiska frågeställningar har dock en framskjuten plats inom forskarutbildning och forskning på konstnärlig grund. Diskussionen är levande både inom den högre konstnärliga utbildningen och hos forskningsfinansiärerna. För att behandla etik och redlighet i forskning har vi inrättat ett etiskt råd på Konstfack samt inlett ett samarbete med Stockholms Konstnärliga Högskola, Kungliga Konsthögskolan och Kungliga Musikhögskolan där vi gemensamt synliggör och diskuterar modeller och rutiner för arbetet med de etiska frågeställningarna.

Gällande 9.3 *Undantag från kravet på etikprövning ska göras för viss forskning som innefattar behandling av känsliga personuppgifter eller personuppgifter om lagöverträdelser* hänvisar Konstfack till SUHF:s remissvar i följande punkter som berör särskilt den forskning som bedrivs på vetenskaplig grund.

- Undantag för forskningspersoner över 18 år bör ersättas med åldersgränsen 15 år i samtyckesundantaget
- Åldersgränsen bör tas bort för undantaget som avser uppgifter som getts allmän spridning
- Mer vägledning behövs inför lärosätenas bedömning av att forskning endast innebär "ringa risk"

SUHF påpekar i sitt svar att forskningssamarbeten behöver underlättas. Ur Konstfacks synvinkel är det viktigt att reglerna och ansvaret kring forskningsetiken är tydliga vad gäller forskningssamarbeten både nationellt och internationellt, och även för tvärvetenskapliga projekt.

Vidare lyfter SUHF att konsekvenserna för lärosätena underskattas (avsnitt 17.5.1). Trots detta ser Konstfack positivt på att bygga kunskap och resurser som stöd för att behandla etikfrågor och underlätta processen för forskarna.

Ärendet har beslutats av Anna Valtonen, rektor efter föredragning av Emmi-Lotta Fagerlund, handläggare på utbildnings- och forskningsadministrativa avdelningen.

Anna Valtonen
Rektor

Emmi-Lotta Fagerlund
Handläggare, UFA